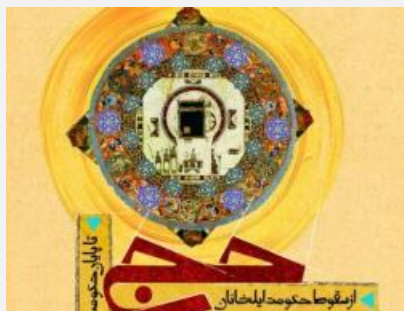

حج از سقوط حکومت ایلخانان تا پایان حکومت تیموریان

کتاب «حج از سقوط حکومت ایلخانان تا پایان حکومت تیموریان» از سوی مؤسسه فرهنگی هنری مشعر وابسته به نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت منتشر شد.

کتاب «حج از سقوط حکومت ایلخانان تا پایان حکومت تیموریان» از سوی مؤسسه فرهنگی هنری مشعر وابسته به نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت منتشر شد.

به گزارش خبرگزاری مهر، کتاب حج از سقوط حکومت ایلخانان تا پایان حکومت تیموریان نوشته مهناز موسوی مقدم ترتبی از سوی مؤسسه فرهنگی هنری مشعر وابسته به نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت در بهار ۱۳۹۳ منتشر و روانه بازار شد. از زمان ورود اسلام به ایران، فریضه حج، به اقتضای نظام‌های حاکمیتی، همواره با فراز و فرودهای خاصی انجام می‌گرفت. ایلخانان از هان آغاز مسلمانی خود، اقدامات مهمی برای اعزام کاروان‌های زیارتی و بهره‌برداری سیاسی و اجتماعی از این امر، انجام دادند. اما با انقراض حکومت آنها و ایجاد دوره جدیدی از تجزیه سیاسی در ایران، شکل برگزاری فریضه حج تغییر کرد و از میزان توجه حکومت‌های اسلامی شرق به اعزام کاروان‌های حج کاسته شد.

با تشکیل حکومت تیموری، بار دیگر به بهره‌برداری سیاسی، اجتماعی و اقتصادی از حج، توجه شد و اجتماع حج، صحنه نبرد و برتری‌جویی فرمانروایان تیموری با سلاطین مملوک و سپس عثمانی گردید. این وضع بر مسائل مرتبط با حج نیز اثرگذار بود.

این کتاب دربردارنده شش بخش مختلف با عنوان‌های «نگاهی به گذشته»، «حج و سیاست در ایران از سقوط ایلخانان تا پایان تیموریان»، «اقدامات حاکمان در زمینه حج»، «حج و تحولات مذهبی قرون هشتم و نهم هجری»، «راه‌ها و کاروان‌های حج» و «تجلی حج در فرهنگ، هنر و ادبیات» است که هر بخش به بررسی موضوعاتی پیرامون مسأله حج پرداخته است.

فصل اول این کتاب به بررسی موضوعات «پیشینه و اهمیت حج» و «حج در ایران بعد از اسلام تا سقوط ایلخانان» پرداخته و فصل دوم نیز دربردارنده موضوعاتی همچون «اوضاع سیاسی ایران از سقوط ایلخانان تا تیموریان»، «ابعاد و اهمیت حج برای حکومت‌ها» و «مناصب و القاب مرتبط با حج در ایران بعد از سقوط ایلخانان تا پایان تیموریان» است.

سومین فصل این کتاب نیز شامل موضوعاتی از قبیل «اصلاح راه‌ها و تأمین امنیت آنها و ارسال کاروان حج»، «فرستادن محمل»، «ارسال جامه به کعبه» و «ارسال اوقاف و نذورات به مکه» می‌شود و موضوعاتی چون «نگاهی به فضای مذهبی ایران در قرون هشتم و نهم هجری»، «رویکرد جریان‌های مختلف مذهبی به حج» و «حج و تصوف» به چشم می‌خورد.

«مهم‌ترین راه‌ها و منازل حج»، «کاروان‌های حج» و «مشکلات و موانع سفر حج» از موضوعات مطرح‌شده در بخش پنجم این کتاب است و فصل ششم کتاب نیز به بررسی مطالبی همچون «مراسم و آیین‌های مربوط به حج»، «کارکردهای علمی و آموزشی حج»، «جلوه‌های حج در هنر دوره تیموری» و «حج در متون ادبی» پرداخته است.

در مراسم حج، زائر خانه خدا جامه سفید احرام بر تن می‌کند و پیوسته جمله «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ» را تکرار می‌کند و چون به خانه کعبه رسید، هفت بار بر گرد آن طواف می‌کند. سپس زیر آفتاب سوزان دشت عرفات به دیدار مکان‌های مقدس رفته و به عبادت می‌پردازد. هنگام بازگشتن به مکه در مراسم و شعائری شرکت می‌کند که پیشینه آن به زمان‌های قدیم، حتی پیش از اسلام، بازمی‌گردد.

هنگامی که حاجی در پایان مراسم همراه دیگر حاجیان با حمد پروردگار از کعبه وداع می‌کند، آخرین مرحله مراسم باشکوه حج را به اجرا می‌گذارد. این نمایش زیبا که اشاره‌ای به سرنوشت آدمی دارد، در جنبه‌های مختلف زندگی مسلمان جلوه کرده و با آداب و فرهنگ هر قوم، آمیخته و تقدیس شده است.